

Povezanost ovisnosti o Facebooku i ovisnosti o internetu kod mladih

Gašparović, Angela

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Dental Medicine and Health Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:243:827976>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-18**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Dental Medicine and Health Osijek
Repository](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET ZA DENTALNU MEDICINU I ZDRAVSTVO

OSIJEK

Preddiplomski sveučilišni studij Sestrinstvo

Angela Gašparović

**POVEZANOST OVISNOSTI O
FACEBOOKU I OVISNOSTI O
INTERNETU KOD MLADIH**

Završni rad

Osijek, 2022.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET ZA DENTALNU MEDICINU I ZDRAVSTVO

OSIJEK

Preddiplomski sveučilišni studij Sestrinstvo

Angela Gašparović

**POVEZANOST OVISNOSTI O
FACEBOOKU I OVISNOSTI O
INTERNETU KOD MLADIH**

Završni rad

Osijek, 2022.

Rad je ostvaren pri Fakultetu za dentalnu medicinu i zdravstvo, Preddiplomski sveučilišni studij Sestrinstvo, Nova Gradiška

Mentor rada: doc.dr.sc. Štefica Mikšić

Komentor rada: Marin Mamić, mag.med.techn.

Rad ima 35 listova, 28 stranica, 8 tablica

Znanstveno područje: Biomedicina i zdravstvo

Znanstveno polje: Kliničke medicinske znanosti

Znanstvena grana: Sestrinstvo

Zahvala

Zahvaljujem svom mentoru doc.dr.sc. Štefici Mikšić, mag.med.techn. i komentoru Marinu Mamiću, mag.med.techn., na pruženoj pomoći tijekom izrade završnog rada. Hvala mojoj obitelji na neizmjernej potpori i podršci, bez vas bi ovo sve bilo puno teže. Također, zahvaljujem svojim prijateljima i radnim kolegama na podršci tijekom ove tri godine školovanja.

„Prilika da otkrijemo veću snagu unutar sebe dolazi onda kada nam se život čini najizazovnijim“

J. Campbell

Sadržaj

1. UVOD.....	1
1.1. Internet.....	2
1.2.1. Facebook.....	4
1.3. Povezanost internet i Facebook ovisnosti.....	5
2. CILJ.....	8
3. ISPITANICI I METODE.....	9
3.1. Ustroj studije.....	9
3.2. Ispitanici.....	9
3.3. Metode.....	9
3.4. Statističke metode.....	10
4. REZULTATI.....	11
4.1. Sociodemografija.....	11
4.2. Ovisnost o internetu i Facebooku.....	11
5. RASPRAVA.....	16
6. ZAKLJUČAK.....	19
7. SAŽETAK.....	20
8. SUMMARY.....	21
9. LITERATURA.....	22
10. ŽIVOTOPIS.....	28

POPIS TABLICA

Tablica 1. Obilježje ispitivanog uzorka.....	11
Tablica 2. Distribucija varijable koja se odnosi na vrijeme provedeno na računalu/ smartphoneu i deskriptivna statistika ovisnosti o internetu i Facebooku	12
Tablica 3. Ovisnost o Facebooku prema demografskim varijablama	12
Tablica 4. Ovisnost o internetu prema demografskim varijablama	13
Tablica 5. Povezanost ovisnosti o Facebooku s ovisnosti o internetu i dužinom vremena provedenim tabletu, smartphoneu i računalu	13
Tablica 6. Povezanost ovisnosti o internetu sa demografskim varijablama	14
Tablica 7. Povezanost ovisnosti o Facebooku s demografskim varijablama	15
Tablica 8. Rezultati linearne regresijske analize	15

1. UVOD

Suvremeni način života karakterističan je po novim oblicima komunikacija, koji su postali dominantni u odnosu na „komunikaciju licem u lice“, a u određenim se slučajevima mogu definirati i kao ovisnost o društvenim mrežama (1). Oko četiri milijarde korisnika interneta svakodnevno su online na društvenim mrežama (2). Društvene mreže omogućuju povezivanje s osobama iz cijelog svijeta, te omogućuju dijeljenje stavova, mišljenja i interese korisnika mreže (3).

U samom početku, Internet je predstavljao statičnu mrežu koja je dizajnirana s ciljem izmjene kratkih poruka između dva terminala, a u 1970.-im godinama razvija se prvi Protokol upravljanja prijenosom podataka između više mreža. Mrežni svijet je dobio prepoznatljivi oblik 1990. godine kada je informatičar Tim Berners-Lee izumio World Wide Web. Iako se često poistovjećuje sa samim internetom, web je zapravo sredstvo za pristup podacima na mreži u obliku web-mjesta i hiperveza. Web je pomogao popularizaciji interneta u javnosti i poslužio je kao ključni korak u razvoju ogromne količine informacija kojima većina ljudi danas svakodnevno pristupa (4).

Facebook je pokrenut od strane Marka Zuckeberga u veljači 2004. godine, a povezivao je međusobno studente Harvarda. U jednom danu na web stranici ovog društvenog medija bilo je prijavljeno preko 1000 ljudi. Facebook se brzo proširio u druge škole, a do kraja godine stranica je imala milijun korisnika, proširio se svijetom i postao jedna od najvažnijih institucija ranog 21. stoljeća. Web stranica društvenih medija je namijenjena svim generacijama korisnika interneta, a Internet je postao univerzalno sredstvo komunikacije i međusobnog povezivanja, a Facebook ima jednu od najznačajnijih uloga u tome (5).

1.1.Ovisnosti modernog doba

Društveni mediji i društvene mreže pojmovi su koji se u suštini znatno razlikuju. Društveni mediji pojam je koji obuhvaća web 2.0 mogućnosti proizvodnje, dijeljenja i suradnje na različitim sadržajima na mreži, a korištenje se odnosi na širok raspon društvenih aplikacija, online igara i različitih virtualnih društvenih svjetova. Društveni mediji omogućuju društveno umrežavanje, što je, bez obzira na brojne prednosti, jedan od gorućih problema sadašnjice jer više nije usmjereno na ono što radimo, već je postalo način na koji se pojedinac predstavlja,

živi i odnosi se prema drugima (3). Društvene mreže dovele su do značajnih promjena u načinima komunikacije (6, 7), a njihovo korištenje predstavlja svojevrsno normalno društveno ponašanje u današnje vrijeme (8, 9). Pretjerana upotreba ovih tehnoloških platformi može prerasti u nekontrolirano ponašanje koje dovodi do kompulzivne ovisnosti, a definirana je kao pretjerana zabrinutost zbog društvenih mreža koja je vođena visokom razinom motivacije za prijavu i korištenje stranica na društvenim mrežama, uz posvećivanje velike količine vremena i truda, pri čemu se zanemaruju druge društvene aktivnosti, školovanje, posao, međuljudski odnosi te psihičko zdravlje i dobrobit. Utjecaj društvenih mreža najočitiji je u trenucima kada pojedinac dobije obavijest, kada ga netko „označi“ ili kada dobije „lajk“, jer tada, organizam reagira naletom dopamina, osoba se osjeća nagrađeno i zadovoljno što se događa više puta tijekom dana i uzrokuje osjećaj zadovoljstva bez puno uloženog truda. Ljudi putem društvenih mreža govore o sebi, svojim postignućima i životu, uz primanje pozitivne povratne informacije što povećava razinu zadovoljstva i potencijal za ovisničko ponašanje. Korištenje postaje problematično kada osoba percipira stranice društvenih mreža kao važan mehanizam u procesu ublažavanja stresa i usamljenosti ili pak depresije, a to je suprotno onome što se događa u stvarnosti (10, 11).

Kontinuirano korištenje društvenih mreža dovodi do narušavanja međuljudskih odnosa, nepoželjnih raspoloženja i ponavljanja cikličkog obrasca „uljepšavanja realnog stanja“ (1, 12, 13). Pretjerano oslanjanje na tehnologiju osiromašuje društvene vještine, dovodi do poremećaja pozornosti i zadržavanja informacija, socijalne izolacije (3) te do pada radne i akademske sposobnosti, problema u odnosima i pojave simptoma distresa (14, 15). Osnovni simptomi ovisnosti o društvenim mrežama su: istaknutost, tolerancija, promjene raspoloženja i povlačenje (16, 17).

1.1. Internet

Internet je alat koji pojedincu svaki dan, neovisno o vremenu i mjestu na kojemu se nalaze, putem pametnih telefona pruža neograničene društvene, kreativne i zabavne mogućnosti. Aktivnosti koje omogućuju pametni telefoni postale su središte u životu mladih ljudi, koriste ih za ostvarenje ciljeva, održavanje veza s prijateljima, za pregledavanje sadržaja, te pristup različitim medijima koji danas često definiraju i oblikuju kulturu mladih (18, 19). Internet danas predstavlja središnji aspekt svakodnevnog života jer otvara brojne mogućnosti vezane

za zadovoljavanje osobnih i profesionalnih potreba pojedinca. Mogućnosti, koje pruža, očituju se kroz korištenje tematskih foruma i interaktivnih sadržaja, vođenje rasprava na aktualne teme iz društvenog života, upoznavanje drugih ljudi te povezivanje i stvaranje odnosa putem društvenih mreža. Osim navedenog, internet je sveprisutan u obrazovanju, gospodarstvu, industriji, zdravstvu i drugim područjima nužnim za rast, razvoj i opstanak čovjeka (20).

Javnost sve više privlače negativni aspekti interneta (20). Na internetu postoje određeni forumi za samopomoć koji su usmjereni na teme o problematičnim područjima kao što su suicidalnost (21), samoozljeđivanje (22), cyberbullying (23), odnosno forumi su kreirani za rješavanje negativnih učinaka korištenja interneta povezanog sa zdravljem, o čemu se kontroverzno raspravlja i u medijima i među stručnjacima (20 – 24).

Jedan od klinički relevantnih problema, koji mogu biti rezultat korištenja interneta, je razvoj ovisnosti. Iako najveći broj ljudi internet koristi svakodnevno, u određenim slučajevima prekomjerno korištenje interneta može rezultirati razvojem značajnih problema. Pretjerano korištenje interneta povezuje se s razvojem ovisnosti o igranju igrica, online kockanjem, pornografskom sadržaju, komunikacijskim aplikacijama (društvene mreže, chat..). S obzirom na mnoga ponašanja povezana s internetom, teško je definirati je li se ovisnost o internetu odnosi na pojedinačni poremećaj ili se odnosi na korištenje određenog medija koji je povezan s internetom, a čiji se potencijal za razvoj ovisnosti razlikuje (20, 12).

Ovisnost o video igrama, problematično korištenje interneta, problematično igranje internetskih igrica, ovisnost o internetu, problematično igranje videoigara, ovisnost o društvenim mrežama i brojni drugi pojmovi korišteni su za identificiranje ovog problema u posljednjih pet godina. Svi navedeni pojmovi imaju ograničenja, usredotočena su na specifična ponašanja, pa čak i ona koja ne dovode do razvoja poremećaja koji su tipični kod ovisničkih ponašanja (24, 25).

U istraživanju provedenom u Poljskoj pokazalo se kako porastom dobi opada ovisnost o internetu te je duži period nekorištenja interneta (26). U istraživanju se, provedenom u Indiji na 93 ispitanika, pokazalo kako je ovisnost o internetu značajno veća kod muškaraca naspram žena, slične rezultate pokazala su istraživanja provedena u Egiptu i Tajvanu (27 – 29). Također istraživanje u Poljskoj na 1860 ispitanika je pokazalo kako ispitanici, koji žive u urbanim područjima, pokazuju značajno veću razinu ovisnosti od ispitanika koji žive u ruralnim područjima (30).

1.2.1. Facebook

Facebook je najpopularnija i najraširenija od svih aplikacija na društvenim mrežama (31). U prvom kvartalu 2022. godine, oko 2,93 bilijuna ljudi aktivno je na Facebooku na mjesečnoj bazi, što Facebook čini najkorištenijom društvenom mrežom na globalnoj razini. Platforma je premašila dvije milijarde aktivnih korisnika u drugom tromjesečju 2017. godine, u trinaest godina. Vodeća baza Facebooka od siječnja 2022. godine, nalazi se u Indiji, u vlasništvu je Meta. Meta, osim Facebooka, obuhvaća i Messenger, WhatsApp, Instagram i Oculus (podružnica za virtualnu stvarnost koja proizvodi VR slušalice (32). Prosječan korisnik na Facebooku provede 60 minuta, prijavi se 2-5 puta dnevno, a količina vremena provedenog u korištenju aplikacije te posljedice, koje se razvijaju uslijed navedenog, razlikuju se od države do države (9, 11 – 17, 31 – 35).

Mladi pojedinci, studenti, samci, osobe s niskim prihodima i niskim obrazovanjem rizične su populacije za korištenje društvenih medija koje izaziva ovisnost, a sklonost razvoju ovisnosti o Facebooku ovisi o učestalosti aktivne upotrebe, trajanju korištenja, sveobuhvatnosti korištenja, te pristupu heterogenim uređajima (31, 36). Pojavom pametnih telefona i dostupnošću internetskih sadržaja povećala se upotreba društvenih medija. Pretjerano korištenje stranica društvenih mreža može biti problematično jer se može razviti u ovisnost o Facebooku (3, 31, 34).

Niz motivacija pokreće korištenje Facebooka, poput održavanja osobnih veza, održavanja odnosa s obitelji i prijateljima, provođenja vremena, zabave i izgradnje druženja, no kao primarna motivacija, definira se izgradnja vlastitog identiteta na Facebooku, a samoprezentacija je pokušaj predstavljanja sebe na prikladan način kako bi se izazvao željeni dojam od strane pratitelja. Facebook značajke olakšavaju pojedincima predstavljanje na različite načine. Potreba za predstavljanjem na s ciljem impresioniranja drugih i postizanja popularnosti, rezultira povećanjem samopouzdanja, što dovodi do sve češćeg korištenja Facebooka. Facebook omogućuje korisnicima formiranje slike o sebi na način na koji žele, što često nije u skladu s realnom slikom i stvarnim životom, no djeluje negativno na pojedinca koji nehotice uspoređuju vlastite sposobnosti, uspjehe, vanjski izgled, stavove i mišljenja s onim što vide na mreži. Redovito provjeravanje Facebooka privlači korisnike da uspoređuju svoje živote s drugima, a to rezultira nesigurnošću i strahom od propuštanja onoga što drugi

doživljavaju i uspjeha koji postižu. Osim navedenog, niska razina samoregulacije, neprilagođene spoznaje o percipiranim identitetima u kombinaciji sa sklonošću društvenoj interakciji na mreži također se povezuje s razvojem ovisnosti o navedenoj mreži (31, 37, 38).

Prekomjerno korištenje Facebooka stvara sukob u intrapersonalnim i međuljudskim odnosima koji može ugroziti dobrobit korisnika, no utjecaj korištenja Facebooka na dobrobit je još uvijek sporan. Kratkoročno korištenje Facebooka poboljšava povećanje sreće i zadovoljstva životom, dok u suprotnom, dugotrajno korištenje negativno utječe na mentalno zdravlje pojedinca, smanjene dobrobiti te dovodi do razvoja anksioznosti i depresije (31).

U istraživanjima vezanim za ovisnost o Facebooku, dokazana je povezanost osobnih čimbenika, odnosno faktora osobnosti i razvoja ovisnosti. Pet je najznačajnijih faktora osobnosti koji se povezuju s razvojem ovisnosti: ekstrovertiranost, neurotičnost, savjesnost, simpatičnost, te znatiželja i otvorenost za stjecanje novih iskustava (39 – 43). Osim navedenih karakteristika osobnosti, narcizam i usamljenost, platforma omogućuje promoviranje sebe u boljem svjetlu i stvaranje idealističkog stila života (31).

Kultura kolektivismu povećava želju za korištenjem Facebooka jer pripadnici kolektivističkih kultura Facebook smatraju kao medij koji olakšava održavanje postojećih odnosa i širenje drugih društvenih veza (44). U ranije navedenom istraživanju, provedenom u Poljskoj, pokazalo se kako povećavanjem ranije ovisnosti o internetu dolazi do smanjenja dobi ispitanika te je duži period korištenja interneta. U istom istraživanju se pokazalo kako je ovisnost o internetu značajan prediktor ovisnosti o Facebooku (26).

1.3. Povezanost internet i Facebook ovisnosti

Na samom početku, internet je bio karakteriziran jednosmjernom i nesinkroniziranom komunikacijom, no razvoj društvenih mreža i aplikacija doveo je do razvoja sinkronizacije i višesmerne komunikacije koja se može odvijati u realnom vremenu s više ljudi diljem svijeta. Kao jedan od oblika neoptimalnog korištenja interneta smatra se problematično korištenje Facebooka jer može rezultirati razvojem različitih mentalnih poremećaja. Negativni aspekti njegovog korištenja doveli su do razvoja protupokreta korisnika („*samoubojstvo virtualnog identiteta*“) koji namjerno brišu račune na društvenim mrežama (45).

Najpopularniji motivi korištenja Facebooka su održavanje odnosa, provođenje vremena za zabavu i druženje. Ljudi svih dobnih skupina uživaju u ostvarivanju kontakta s članovima obitelji, prijateljima ili bliskim ljudima putem društvenih mreža, no korištenje društvenih mreža za tinejdžere i mlade ljude je puno kompliciranije. Adolescencija je razdoblje u kojemu pojedinac pokušava steći osjećaj individualnosti i identiteta te stvoriti snažne veze s onima koje smatraju pouzdanim i odanima. Društveni mediji mogu pomoći i spriječiti tinejdžere u postizanju ovih ciljeva na njihovom putu prema odrasloj dobi jer imaju neograničen pristup velikom broju ljudi, a na svakoj stranici na internetu mogu pronaći određeni oblik podrške i osjećaj zajedništva, no također mogu naići i na suprotno. Cyberbullying i uznemiravanje su široko rasprostranjeni na platformama društvenih medija i mogu doprinijeti osjećaju niskog samopoštovanja, depresije i nemoći. Posljedično, bez obzira koliko "lajkova" objave pojedinca skupe, doći će do razvoja negativnih posljedica ako društvene mreže zamijene prijateljstvima iz stvarnog života (14, 17, 45 – 47).

Tijekom pandemije bolesti COVID-19, internet i društvene mreže bile su posebno važan način za boravak adolescenata, mladih i odraslih u kontaktu. Tijekom pandemije došlo je do brojnih promjena kada se govori o korištenju društvenih medija, posebno u populaciji adolescenata i mladih. Korištenje društvenih mreža je značajno poraslo, a samim tim poraslo je i vrijeme boravka na internetu (48). Adolescenti imaju niže sposobnosti samoregulacije i nejasno definirane ciljeve u odnosu na odrasle ljude, stoga su podložniji iskušenjima koja im se nude putem društvenih mreža, a samim tim smatraju se i rizičnijom skupinom za razvoj ovisničkog ponašanja (49). Ovisnost o društvenim mrežama, kao što je Facebook, razmatra se samo kada prekomjerno korištenje šteti osobnom, obiteljskom i profesionalnom životu. Prekomjerna upotreba društvenih mreža povećava izolaciju u stvarnom životu, nanoseći štetu odnosima s drugim ljudima te povećanje socijalne izolacije, razine anksioznosti i pogoršanjem školskog uspjeha zbog prevelike količine vremena provedenog na mreži (50).

Prema nekim istraživanjima, ovisnost o društvenim mrežama i Facebooku može se definirati na temelju kriterija ovisnosti koji uključuju: zanemarivanje osobnog života, mentalna preokupacija, bijeg od životnih problema, iskustva koja mijenjaju raspoloženje, tolerancija i prikrivanje ovisničkog ponašanja. Iako se karakterizira svim znakovima ovisnosti, ovisnost o društvenim mrežama još uvijek nije službeno klasificirana kao takva (3, 8, 18, 34, 50 – 53). Ovisnost o internetu također nije detaljno definirana jer pojedinac može postati ovisan o specifičnoj platformi ili sadržaju koji su dostupni putem interneta. Korisnici ovisni o internetu mogu se odreći određenih aspekata korištenja, no ne mogu se odreći interneta u potpunosti jer

korištenje interneta dio je svakodnevnice i utječe na funkcioniranje u svim aspektima života. Za razliku od interneta, koji predstavlja nužnost, korištenje Facebooka vođeno je isključivo društvenim potrebama, osjećajem pripadnosti i samoprezentacijom (53).

Povezanost ovisnosti o internetu i ovisnosti o Facebooku nisu istraživana, no istraživanja ovisnosti o internetu i ovisnosti o društvenim mrežama su pokazala kako postoji povezanost ovih ovisnosti (54). Prema istraživanju, vezanom za ovisnost povezanu s društvenim mrežama, rezultati pokazuju da pojedinac postaje ovisan od internetu, odnosno o određenoj platformi ili sadržaju, a razvoj ovisnosti ovisi o nekoliko aspekata korištenja interneta, poput poruka, on-line igara i seksa, a s obzirom da su društvene mreže internetska aktivnost u kojoj prevladava slanje poruka, i one se mogu izravno povezati s ovisnošću o internetu (55).

2. CILJ

Opći cilj istraživanja:

- Ispitati povezanost ovisnosti o Facebooku i ovisnosti o internetu kod mladih.

Specifični ciljevi:

- Ispitati postoje li razlike u ovisnosti o internetu prema demografskim varijablama (dob, spol, mjesto stanovanja, suživot u kućanstvu i obrazovanje)
- Ispitati postoje li razlike u ovisnosti o Facebooku prema demografskim varijablama (dob, spol, mjesto stanovanja, suživot u kućanstvu i obrazovanje)
- Ispitati postoji li povezanost ovisnosti o internetu i ovisnosti o Facebooku s dužinom korištenja računala/ smartphonea
- Ispitati koji su prediktori ovisnosti o Facebooku od istraživanih varijabli

3. ISPITANICI I METODE

3.1. Ustroj studije

Provedeno je istraživanje na principu presječne studije (56).

3.2. Ispitanici

Istraživanje je provedeno u ožujku i travnju 2022. godine putem platforme Google Forms. Ukupno je sudjelovao 131 ispitanik. Na samom početku ispitivanja studenti su upoznati s načelima prema kojima se istraživanje provodi (dobrovoljnost, anonimnost) te su trebali dati svoj pristanak na istraživanje. Tijekom popunjavanja nisu prikupljani osobni podaci ispitanika, niti e - mail adrese te je na taj način zajamčena anonimnost ispitanika. Za ispunjavanje anketnog upitnika, u prosjeku, je potrebno oko 20 minuta.

3.3. Metode

Upitnik je kreiran na način da se sastoji od tri dijela.

Prvi dio anketnog upitnika obuhvatio je šest čestica vezanih za sociodemografske osobine ispitanika, dob, spol, trenutno obrazovanje, mjesto stanovanja, s kime žive u kućanstvu i koliko vremena dnevno provode na računalu/ mobitelu/ tabletu. Na pitanje vezano za dob bilo je potrebno upisati broj godina dok su na ostalih pet čestica ispitanici odgovarali odabirom jednog od ponuđenih odgovora.

Drugi dio upitnika odnosio se na Skalu ovisnosti o Facebooku (eng. Facebook addiction scale). Sastojala se od šesnaest čestica, a ispitanici su odgovarali odabirom jednog od ponuđenih odgovora na principu Likertove ljestvice (od 1 – vrlo rijetko - do 5 – vrlo često). Skala je slobodna za korištenje. Ukupan rezultat suma je svih odgovora. Pouzdanost izražena Cronbachovim alfa koeficijentom iznosi 0,94 (57).

Treći dio upitnika se odnosi na Skalu ovisnosti o internetu (eng. Internet addiction scale), sadržavalo je 20 čestica. Ispitanici su odgovarali odabirom jednog odgovora na principu Likertove ljestvice (od 1 – nikada - do 5 – uvijek). Mogući raspon bodova je od 0 do 100. Ukupan rezultat suma je svih odgovora. Unutarnja pouzdanost (Cronbach alpha) iznosi 0.91 (58).

3.4. Statističke metode

Za opis distribucije frekvencija istraživanih varijabli upotrijebljene su deskriptivne statističke metode. Srednje su vrijednosti izražene medijanom, rasponom i sredinama rankova za varijable koje se ne raspodjeljuju normalno, te aritmetičkom sredinom, minimalnom i maksimalnom vrijednosti i standardnom devijacijom za varijable koje se raspodjeljuju normalno. Za razlika rezultata između dvije nezavisne varijable korišten je Mann Whitney test te Kruskal Wallis test za provjeru razlika u rezultatima među više nezavisnih skupina ispitanika za varijable koje se ne raspodjeljuju normalno, a za ispitivanje razlika više nezavisnih varijabli korištena je Jednosmjerna analiza varijance, za ispitivanje razlika između dvije nezavisne varijable korišten je T test kod varijabli koje se raspodjeljuju normalno. Za ispitivanje povezanosti korištene su Pearsonove, Point Bisserialne i Spearmanove korelacije. Za ispitivanje prediktora ovisnosti o internetu korištena je Linearna regresijska analiza. Kolmogorov Smirnov test korišten je za testiranje normalnosti razdiobe. Kao razinu statističke značajnosti uzeta je vrijednost $p < 0,05$. Za obradu je korišten statistički paket IBM SPSS 25, proizvedeno u Chicago, SAD, 2017. godine.

4. REZULTATI

4.1. Sociodemografija

U istraživanju je sudjelovao 131 ispitanik, od toga je 74 (55,6 %) ispitanika ženskog spola, te ih je 41 (30,8 %) u dobi od 18 – 19 godina. Distribucije ostalih demografskih varijabli prikazane su u Tablici 1.

Tablica 1. Obilježje ispitivanog uzorka

		N (%)
Spol	Muško	59 (44,4)
	Žensko	74 (55,6)
Dob	18-19	41 (30,8)
	20-22	30 (22,6)
	23-25	25 (18,8)
	Nedostaje	37 (27,8)
Mjesto stanovanja	Grad	62 (46,6)
	Selo	70 (52,6)
Obrazovanje	Pohađam srednju školu	40 (30,1)
	Završio sam srednju	20 (15)
	Studiram	57 (42,9)
	Nedostaje	16 (12)
Živite u kućanstvu	S roditeljima	71 (53,4)
	Sam	38 (28,6)
	Ostalo	12 (9)
	Nedostaje	12 (9)

4.2. Ovisnost o internetu i Facebooku

Najviše ispitanika, njih 32 (24,1 %), dnevno provede 4 do 6 sati na internetu. Medijan ovisnosti o Facebooku iznosi 30 (interkvartilnog raspona od 19 do 49), te aritmetička sredina ovisnosti o internetu 47,671 (SD=14,902). Kako je rezultat skale ovisnosti o Facebooku značajan, u daljnjoj obradi će biti korišteni neparametrijski testovi.

Tablica 2. Distribucija varijable koja se odnosi na vrijeme provedeno na računalu/smartphoneu i deskriptivna statistika ovisnosti o internetu i Facebooku

		N (%)		
Na računalu/ smartphoneu dnevno provedem	Manje od 1 sat	4 (3)		
	Od 1 – 3 sata	24 (18)		
	Od 4 -6 sati	32 (24,1)		
	7 i više sati	25 (18,8)		
	Nedostaje	1 (0,8)		
		Medijan (interkvartilni raspon)	KS	P*
Ovisnost o Facebooku	30 (19 - 49)	0,147	<0,001	
		M (min –max)	SD	
Ovisnost o internetu	47,671 (19-85)	14,902	0,070	0,19

* Kolmogorov – Smirnov test

Pokazalo se kako postoji značajna razlika u ovisnosti o Facebooku prema spolu ispitanika ($U=1192,000$; $P<0,001$), značajno veću razinu ovisnosti o Facebooku imaju ispitanici muškog spola naspram ispitanika ženskog spola.

Tablica 3. Ovisnost o Facebooku prema demografskim varijablama

		Sredine rankova	U	P*
Spol	Muško	81,80	1192,000	<0,001
	Žensko	53,06		
Mjesto stanovanja	Grad	68,10	1946,000	0,45
	Selo	63,20		
		Sredine rankova	H	P†
Dob	18-19	51,93	1,383	0,50
	20-22	47,82		
	23-25	43,70		
Obrazovanje	Pohađam srednju školu	63,59	1,489	0,68
	Završio sam srednju	72,18		
	Studiram	63,46		
	Radim	73,03		
Živite u kućanstvu	S roditeljima	58,96	0,37	0,98
	Sam	61,13		
	Ostalo	58,96		

* Mann Whitney test

† Kruskal Wallis test

Značajna razlika u razini ovisnosti o internetu postoji prema spolu ispitanika ($T=4,769$; $P<0,001$), značajno veću razinu ovisnosti o internetu imaju ispitanici muškog spola naspram ispitanika ženskog spola. Značajna razlika postoji i u odnosu na dob ispitanika ($F=7,471$; $P=0,001$), post hoc usporedbama pokazalo se kako ispitanici u dobi od 18 do 19 godina imaju značajno veću razinu ovisnosti od ispitanika u dobi od 23 do 25 godina ($P=0,001$).

Tablica 4. Ovisnost o internetu prema demografskim varijablama

		M (min – max)	SD	T	P*
Spol	Muško	53,983 (22 – 85)	14,560	4,769	<0,001
	Žensko	42,500 (19 – 70)	13,162		
Mjesto stanovanja	Grad	49,096 (22 – 80)	12,825	1,074	0,28
	Selo	46,279 (19 – 85)	16,635		
		M (min – max)	SD	F	P†
Dob	18-19	54,625 (20 – 85)	16,581	7,471	0,001
	20-22	47,100 (23 – 69)	11,363		
	23-25	40,080 (19 – 69)	15,869		
Obrazovanje	Pohađam srednju školu	50,897 (20 – 85)	16,383	2,096	0,12
	Završio sam srednju	49,560 (26 – 85)	14,633		
	Studiram	44,771 (19 – 80)	14,451		
Živite u kućanstvu	S roditeljima	49,405 (20 – 85)	14,780	0,809	0,44
	Sam	45,500 (19 – 82)	17,478		
	Ostalo	47,500 (31 – 82)	8,764		

* T test

† Jednosmjerna analiza varijance

Pokazalo se kako postoji značajna pozitivna visoka povezanost ovisnosti o Facebooku i ovisnosti o internetu ($P<0,001$) i niska pozitivna s dužinom vremena provedenim tabletu, smartphonu i računalu ($P=0,004$). Ovisnost o internetu je umjereno pozitivno povezana s dužinom vremena provedenim tabletu, smartphonu i računalu ($P<0,001$).

Tablica 5. Povezanost ovisnosti o Facebooku s ovisnosti o internetu i dužinom vremena provedenim tabletu, smartphonu i računalu

		Ovisnost o internetu		Na računalu tabletu ili smartphonu dnevno prodvedem:	
Ovisnost o Facebooku	r	0,727		0,251	
	P*	<0,001		0,004	
	N	129		130	
Ovisnost o internetu	r			0,425	
	P*			<0,001	
	N			130	
Na računalu tabletu ili smartphonu dnevno prodvedem:	Koef. korelacije			-	
	P†			-	
	N			-	

* Pearsonova korelacija

† Spearmanova korelacija

Pokazalo se kako postoji značajna umjerena negativna povezanost ovisnosti o internetu i dobi ispitanika ($P < 0,001$), odnosno porastom ovisnosti opada dob i obrnuto.

Tablica 6. Povezanost ovisnosti o internetu sa demografskim varijablama

		2.	3.	4.
1. Ovisnost o internetu	r	0,385	-0,352	-0,094
	P*	<0,001	<0,001	0,285
	N	131	95	130
2. Spol	r		0,155	0,131
	P†		0,131	0,135
	N		96	132
3. Dob	Koef. korelacije			0,050
	P‡			0,633
	N			95
4. Mjesto stanovanja	r			
	P†			
	N			

* Pearsonova korelacija

† Point Biserialna korelacija

‡ Spearmanova korelacija

Pokazalo se kako je ovisnost o Facebooku umjereno negativno povezan sa spolom ispitanika ($P < 0,001$), odnosno veća razina ovisnosti o internetu je povezana s muškim spolom.

Tablica 7. Povezanost ovisnosti o Facebooku s demografskim varijablama

		2.	3.	4.
1. Ovisnost o Facebooku	r	-0,379	-0,120	-0,065
	P*	<0,001	0,243	0,461
	N	131	96	130
2. Spol	r		0,155	0,131
	P†		0,131	0,135
	N		96	132
3. Dob	Koef. korelacije			0,047
	P‡			0,649
	N			95
4. Mjesto stanovanja	r			-
	P†			-
	N			-

* Pearsonova korelacija

† Point Biserialna korelacija

‡ Spearmanova korelacija

Kako bi se utvrdilo koji su značajni prediktori ovisnosti o Facebooku kod mladih, provedena je Linearna regresijska analiza. Uključene su varijable ovisnosti prema spoli, dobi, mjestu stanovanja, obrazovanja i suživotu u kućanstvu. Pokazalo kako varijable, uključene u analizu, objašnjavaju iznose 67, 8 % ($AR^2=0,678$) ($P<0,001$). Značajnim prediktorima su se pokazale varijable ovisnosti o internetu ($P<0,001$) i spola ($P=0,02$). B koeficijent ukazuje kako ženski spol negativno doprinosi ovisnosti o Facebooku dok ovisnost o internetu pozitivno doprinosi ovisnosti o Facebooku.

Tablica 8. Rezultati linearne regresijske analize

	β	t	P	AR^2	P
(Constant)		-0,634	0,528	0,678	<0,001
Ovisnost o internetu	0,811	11,626	<0,001		
Spol	-0,151	-2,252	0,027		
Dob	0,040	0,441	0,660		
Mjesto stanovanja	0,066	1,032	0,305		
Obrazovanje - Studiranje	0,123	1,224	0,224		
Obrazovanje - Završena srednja škola	0,015	,183	0,856		
Suživot u kućanstvu - Ostalo	-0,038	-0,540	0,591		
Suživot u kućanstvu - Sam	0,122	1,790	0,077		

* Linearna regresijska analiza

5. RASPRAVA

Glavni cilj ovog rada je provjeriti povezanost ovisnosti o Facebooku s ovisnosti o internetu kod mladih. U istraživanje je bio uključen ukupni broj od 131 ispitanika, od kojih je najviše ispitanika ženskog spola, u dobi od 18 do 19 godina žive na selu, studiraju i žive u kućanstvu s roditeljima. Najveći broj ispitanika dnevno provodi 4 do 6 sati na internetu što je sukladno rezultatima istraživanja provedenom u Japanu i Americi (59, 60). Provođenje više od dva sata tijekom dana u korištenju interneta i društvenih mreža, predstavlja rizik za razvoj ovisnosti o internetu, stoga se iz ovih rezultata može uočiti potreba za promicanjem svijesti o štetnosti pretjeranog korištenja interneta u populaciji dječje dobi, adolescenciji i mlađoj punoljetnoj dobi. Potrebno je upućivati u ovu problematiku i roditelje djece, od kojih ipak ovisi koliko će djeca biti za elektroničkim uređajima te kako će djeca provoditi svoje slobodno vrijeme.

Rezultati ovoga istraživanja pokazali su da značajno veću razinu ovisnosti o internetu imaju ispitanici muškog spola. Ovakvi rezultati su sukladni rezultatima istraživanja provedenim u Indiji, Egiptu, Tajvanu i Norveškoj (27 – 29, 61). Razloge ovakvih rezultata trebalo bi tražiti u tome što muškarci vjerojatnije više koriste internet zbog online igrice i traženja informacija te se time dovode u veći rizik ovisnosti o internetu.

Pokazala se značajna razlika u razini ovisnosti o internetu u odnosu na dob pa ispitanici u dobi između 18 i 19 godina imaju značajno veću razinu ovisnosti od ispitanika u dobi od 23 do 25 godina. Postoji značajna umjerena negativna povezanost ovisnosti o internetu i dobi ispitanika, na način da porastom dobi opada razina ovisnosti. Ovi rezultati su sukladni rezultatima istraživanja u Poljskoj, Tajvanu i Južnoj Koreji koji su pokazali da razina ovisnosti pada porastom dobi ispitanika (26, 62). Ovi se rezultati mogu povezati s činjenicom da adolescenti provode više vremena na internetu, više koriste društvene mreže i igraju online igrice u odnosu na pojedince mlađe odrasle dobi. Postoji mogućnost kako su razlozi ovakve pojave u tome što zapošljavanjem, zasnivanjem obitelji ili početkom studiranja manje vremena ostaje za igranje računalnih igara i društvene mreže te se u određenoj dobi životni prioriteti mijenjaju i takva zabava gubi na intenzitetu. Pitanje je ipak, što ostavlja mogućnost daljnjem kasnijem istraživanju, koliko će ovisnost o internetu, ako bude u porastu u mlađim generacijama doista, opadati u budućnosti.

Također se pokazalo kako postoji razlika u ovisnosti o Facebooku prema spolu ispitanika, na način da značajno veću ovisnost o Facebooku imaju muškarci. Naši rezultati nisu sukladni

rezultatima istraživanja u literaturi prema kojima ispitanice ženskog spola pokazuju više simptoma ovisnosti u korištenju Facebooka (63 – 67), i istraživanjima koja pokazuju da razlika u razini ovisnosti o Facebooku gotovo ne postoji u odnosu na spol (68, 69). Ovi se rezultati mogu objasniti na način da su ovisnost o internetu i spol ispitanika glavni prediktori razvoja ovisnosti o Facebooku, a prema rezultatima muškarci pokazuju veću ovisnost o internetu u odnosu na žene, a samim tim i veću ovisnost o Facebooku. Igranje igrica najčešći je razlog korištenja interneta među ispitanicima muškog spola, što se u ovom slučaju može povezati sa sve popularnijim igricama na Facebooku koje omogućuju igranje s Facebook prijateljima iz bilo kojeg dijela svijeta u realnom vremenu.

U istraživanju se pokazalo kako postoji povezanost ovisnosti o Facebooku i ovisnosti o internetu i s dužinom vremena provedenim na tabletu, smartphoney i računalu. Ovakvi su rezultati sukladni rezultatima istraživanja provedenim u Turskoj i na području Mađarske i Velike Britanije te u Bangladešu koja pokazuju povezanost o internetu i društvenim mrežama (54, 55, 63). Ovakvi se rezultati mogu objasniti na način da Facebook studentima omogućuje kreiranje profila, stvaranje prijateljstava, razmjenu poruka, fotografija, videozapisa i osobnih interesa, te ostvarivanje interakcije s „prijateljima“ što zahtjeva kontinuiranu prisutnost na mreži kako bi se podigla razina uspješnosti i sudjelovanja u navedenim aktivnostima, a samim tim zadovoljstvo korisnika se povećava. Pretjerano korištenje Facebooka rezultira prisutnošću na internetu najčešće više od tri sata dnevno što predstavlja jedan od prediktora za razvoj ovisnosti o internetu.

Značajnim prediktorima ovisnosti o Facebooku su se pokazali ovisnost o internetu muškog spola ispitanika što se pokazalo kroz rezultate ovog istraživanja na način da ženski spol negativno doprinosi ovisnosti o Facebooku, a ovisnost o internetu pozitivno doprinosi ovisnosti o Facebooku. Ovakvi su rezultati djelomično sukladni istraživanju u SAD-u koje je pokazalo da više vremena provedenog na internetu i na platformi, povećava rizik za razvoj ovisnosti o Facebooku, no u istom istraživanju se pokazalo da je ovisnost veća kod ženskog spola. Ovo je istraživanje povezalo anksioznost, intenzitet korištenja i ponašanje na Facebooku pri čemu je znatan rizik, kod ispitanika ženskog spola, povećanja anksioznosti. Anksioznost, kao trajna psihološka karakteristika, odnosi se na stabilnu sklonost doživljavanju negativnih emocija, uključujući brige i strah u različitim situacijama koje su izraženije kod žena u odnosu na muškarce (67). Dok neka istraživanja, uključujući i ovo istraživanje, pokazuju pozitivnu korelaciju između muških korisnika i ovisnosti o igrima na

društvenim mrežama (27 – 29, 62), ovim se pokazalo i kako postoji i povezanost ovisnosti o internetu i ovisnosti o Facebooku.

6. ZAKLJUČAK

Temeljem provedenog istraživanja i dobivenih rezultata mogu se izvesti sljedeći zaključci:

- Pokazalo se kako je ovisnost o internetu pozitivno povezana s ovisnosti o Facebooku.
- Značajno veću ovisnost o internetu imaju ispitanici muškog spola naspram ispitanika ženskog spola, te ispitanici u dobi od 18 do 19 godina naspram ispitanika u dobi od 23 do 25 godina.
- Značajno već razinu ovisnosti o Facebooku pokazuju ispitanici muškog spola naspram ispitanika ženskog spola.
- Ovisnost o internetu je umjereno pozitivna, dok je ovisnost o Facebooku nisko pozitivno povezan s dužinom vremena provedenim na tabletu, smartphoneu i računalu.
- Značajnim prediktorima su se pokazale varijable ovisnosti o internetu i spola.

7. SAŽETAK

Cilj: Ispitati povezanost ovisnosti o Facebooku s ovisnosti o internetu kod mladih. Ispitati postoje li razlike u ovisnosti o internetu i o Facebooku prema demografskim varijablama (dob, spol, mjesto stanovanja, suživot u kućanstvu i obrazovanje), postoji li povezanost ovisnosti o internetu i ovisnosti o Facebooku s dužinom korištenja računala/ smartphonea, te ispitati koji su prediktori ovisnosti o Facebooku od istraživanih varijabli.

Metode: Istraživanje je obuhvatilo ispitanike u dobi od 18 do 25 godina. Korišteni su sljedeći instrumenti: Upitnik demografskih podataka, Skala ovisnosti o internetu i Skala ovisnosti o Facebooku.

Rezultati: Ovisnost o internetu doprinosi razvoju ovisnosti o Facebooku, a značajnim prediktorima za razvoj ovisnosti o Facebooku pokazale su se varijable ovisnosti o internetu i spola. Prema istraživanju ovisnost o Internetu i Facebooku je značajno veća kod ispitanika muškog u odnosu na ispitanice ženskog spola. Ovisnost o internetu je povezana s dobi i dužinom vremena provedenim na tabletu, smartphoneu i računalu na način da je ovisnost o internetu veća kod ispitanika u dobi od 18 do 19 godina u odnosu na ispitanika u dobi od 23 do 25 godina i pozitivno povezana s dužinom vremena provedenim na tabletu, smartphoneu i računalu. Značajnim prediktorima su se pokazale varijable ovisnosti o internetu i spola.

Zaključak: Iz rezultata se može zaključiti kako postoji povezanost ovisnosti o internetu i Facebooku te kako su najsnažniji prediktori ovisnosti o Facebooku, spol ispitanika i ovisnost o internetu.

Ključne riječi: Facebook; internet; ovisnost.

8. SUMMARY

The Connection Between Facebook addiction and Internet addiction among Youth

Objective: To examine the connection between Facebook addiction and Internet addiction among youth. To examine whether there is a difference between Internet and Facebook addictions according to demographic variables (age, gender, place of residence, coexistence in the household and education), whether there is a connection between Internet and Facebook addiction and length of computer/smartphone usage, and to examine what the predictors are of Facebook addiction from the researched variables.

Methods: The research included participants aged 18 to 25 years. The following instruments were used: Demographic information survey, Internet addiction scale and Facebook addiction scale.

Results: Internet addiction contributes to the development of Facebook addiction, and significant predictors for the development of Facebook addiction were shown through the variables of Internet addiction and gender. According to the research, Internet and Facebook addictions are significantly higher among the male participants in relation to the female participants. Internet addiction is connected to age and length of time spent on a tablet PC, smartphone, and computer, in such a way that Internet addiction is increased among the participants aged 18 to 19 years in relation to the participants aged 23 to 25 years and is positively connected with the length of time spent on a tablet PC, smartphone and computer. Significant predictors were shown through the variables of Internet addiction and gender.

Conclusion: It can be concluded from the results that there is a connection between Internet and Facebook addiction, and the strongest predictors of Facebook addiction are the participants' gender and Internet addiction.

Key words: Addiction; Facebook; Internet.

9. LITERATURA

1. Cheng C, Lau YC, Chan L, Luk JW. Prevalence of social media addiction across 32 nations: Meta-analysis with subgroup analysis of classification schemes and cultural values. *Addict Behav.* 2021;117:106845.
2. Thomson K, Hunter SC, Butler SH, Robertson DJ. Social media 'addiction': The absence of an attentional bias to social media stimuli. *J Behav Addict.* 2021;10(2):302-13.
3. Kuss DJ, Griffiths MD. Social Networking Sites and Addiction: Ten Lessons Learned. *Int J Environ Res Public Health.* 2017;14(3):311.
4. Andrews E. Who Invented the Internet. *History*; 2013. Dostupno na: <https://www.history.com/news/who-invented-the-internet> (Datum pristupa: 14.6.2022.)
5. Facebook launches. *History*; 2021. Dostupno na: <https://www.history.com/this-day-in-history/facebook-launches-mark-zuckerberg> (Datum pristupa: 14.6.2022.)
6. Pawlowska B, Zygo M, Potemska E, Kapka-Skrzypczak L, Dreher P, Kedzierski Z. Prevalence of Internet addiction and risk of developing addiction as exemplified by a group of Polish adolescents from urban and rural areas. 2015;22(1):129-36.
7. Pluhar E, Jhe G, Tsappis M, Bickham D, Rich M. Adapting dialectical behavior therapy for treating problematic interactive media use. *J Psychiatr Pr.* 2020;26:63-70.
8. Pantic I. Online social networking and mental health. *Cyberpsychol Behav Soc Netw.* 2014;17(10):652-7.
9. Andreassen CS. Online Social Network Site Addiction: A Comprehensive Review. *Curr Addict Rep.* 2015;2:175-84.
10. Andreassen CS, Billieux J, Griffiths MD, Kuss DJ, Demetrovics Z, Mazzoni E. i sur. The relationship between addictive use of social media and video games and symptoms of psychiatric disorders: A large-scale cross-sectional study. *Psychol Addict Behav.* 2016;30(2):252-62.
11. Miceli S, Maniscalco L, Matranga D. Social networks and social activities promote cognitive functioning in both concurrent and prospective time: Evidence from the SHARE survey. *Eur.J Ageing.* 2019;16:145-54.
12. Shensa A, Escobar-Viera CG, Sidani JE, Bowman ND, Marshal MP, Primack BA. Problematic social media use and depressive symptoms among US young adults: A nationally-representative study. *Soc Sci Med.* 2017;182:150-7.

13. Hillard J, Parisi T. Social Media Addiction. Addiction Center; 2022. Dostupno na: <https://www.addictioncenter.com/drugs/social-media-addiction/> (Datum pristupa: 12.5.2022.)
14. Lin LY, Sidani JE, Shensa A, Radovic A, Miller E, Colditz JB, i sur. Association between social media use and depression among US young adults. *Depress Anxiety*. 2016;33(4):323-31.
15. Frost RL, Rickwood DJ. A systematic review of the mental health outcomes associated with Facebook use. *Comput Hum Behav*. 2017;76:576-600.
16. Marino C, Gini G, Vieno A, Spada MM. The associations between problematic Facebook use, psychological distress and well-being among adolescents and young adults: A systematic review and meta-analysis. *J Affect Disord*. 2018;226:274-81.
17. Lukavská K. The immediate and long-term effects of time perspective on Internet gaming disorder. *J. Behav. Addict*. 2018;7:44-51.
18. Bickham DS. Current Research and Viewpoints on Internet Addiction in Adolescents. *Curr Pediatr Rep*. 2021;9(1):1-10.
19. Haroon MZ, Zeb Z, Javed Z, Awan Z, Aftab Z, Talat W. Internet Addiction In Medical Students. *J Ayub Med Coll Abbottabad*. 2018;30(1(4)):S659-S663.
20. Eichenberg C, Schott M, Decker O, Sindelar B. Attachment Style and Internet Addiction: An Online Survey. *J Med Internet Res*. 2017;19(5):e170.
21. Sueki H, Eichenberg C. Suicide bulletin board systems comparison between Japan and Germany. *Death Stud*. 2012;36(6):565–80
22. Eichenberg C, Schott M. An empirical analysis of Internet message boards for self-harming behavior. *Arch Suicide Res*. 2016;15(4):1–15.
23. Perren S, Corcoran L, Cowie H. Tackling cyberbullying: review of empirical evidence regarding successful responses by students, parents, and schools. *Int J Conf Violence*. 2012;6(2):283–92.
24. Zajac K, Ginley MK, Chang R, Petry NM. Treatments for Internet gaming disorder and Internet addiction: A systematic review. *Psychol Addict Behav*. 2017;31(8):979-94.
25. Pluhar E, Kavanaugh JR, Levinson JA, Rich M. Problematic interactive media use in teens: comorbidities, assessment, and treatment. *Psychol Res Behav Manag*. 2019;12:447-
26. Blachino A, Przepiorka A. Personality and positive orientation in Internet and Facebook addiction. An empirical report from Poland. *Comp Hum Behav*. 2016;59:230-236.

27. Kannan B, Karthik S, Pal GK, Menon V. Gender Variation in the Prevalence of Internet Addiction and Impact of Internet Addiction on Reaction Time and Heart Rate Variability in Medical College Students. *JCDR*. 2019;13(04):CC01-CC04.
28. Ko CH, Yen JY, Chen CS, Yeh YC, Yen CF. Predictive values of psychiatric symptoms for internet addiction in adolescents: a 2-year prospective study. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*. 2009;163(10):937
29. Pallanti S, Bernardi S, Quercioli L. The Shorter PROMIS Questionnaire and the Internet Addiction Scale in the assessment of multiple addictions in a high-school population: prevalence and related disability. *CNS Spectr*. 2006;11(12):966-74.
30. Pawlowska B, Zygo M, Potembska E, Kapka-Skrzypczak L, Dreher P, Kedzierski Z. Prevalence of Internet addiction and risk of developing addiction as exemplified by a group of Polish adolescents from urban and rural areas. *Ann Agric Environ Med* 2015;22(1):129-36.
31. Miceli S, Scrima F, Cardaci M, Quatrosi G, Vetri L, Roccella M, Caci B. Does Attentional Style Moderate the Relationship between Time Perspective and Social Network Addiction? A Cross-Sectional Study on a Sample of Social Networking Sites Users. *J Clin Med*. 2021;10(17):3983.
32. Shan X, Ou Y, Ding Y, Yan H, Chen J, Zhao J i sur. Associations Between Internet Addiction and Gender, Anxiety, Coping Styles and Acceptance in University Freshmen in South China. *Front Psychiatry*. 2021;12:558080.
33. Su W, Han X, Jin C, Yan Y, Potenza MN. Are males more likely to be addicted to the internet than females? A meta-analysis involving 34 global jurisdictions. *Comp Human Behav*. 2019;99:86-100.
34. Zenebe Y, Kunno K, Mekonnen M, Bewukwt A, Birkie M, Necho M, i sur. Prevalence and associated factors of internet addiction among undergraduate university students in Ethiopia: a community university-based cross-sectional study. *BMC Psychology*2021;8(4):9636
35. Rajesh T, Rangaiah B. Facebook addiction and personality. *Heliyon*. 2020;6(1):e03184.
36. Andreassen CS, Griffiths MD, Gjertsen SR, Krossbakken E, Kvam S, Pallesen S. The relationships between behavioral addictions and the five-factor model of personality. *J Behav Addict*. 2013;2(2):90-9.
37. Alzougool B. The impact of motives for Facebook use on Facebook addiction among ordinary users in Jordan. *Int J Soc Psychiatry*. 2019;64(4):528-35.

38. Mamun MAA, Griffiths MD. The association between Facebook addiction and depression: A pilot survey study among Bangladeshi students. *Psychiatry Res.* 2019;271:628-33.
39. Shettar M, Karkal R, Kakunje A, Mendonsa RD, Chandran VM. Facebook addiction and loneliness in the post-graduate students of a university in southern India. *Int J Soc Psychiatry.* 2017;63(4):325-9.
40. Andreassen CS, Pallesen S, Griffiths MD. The relationship between addictive use of social media, narcissism, and self-esteem: Findings from a large national survey. *Addict Behav.* 2017;64:287-93.
41. Burrow AL, Rainone N. How many likes did I get?: Purpose moderates links between positive social media feedback and self-esteem. *JESP.* 2017;69:232-6.
42. Pontes HM, Taylor M, Stavropoulos V. Beyond “Facebook addiction”: the role of cognitive-related factors and psychiatric distress in social networking site addiction. *Cyberpsychol. Behav Soc Netw.* 2018;21(4):240-7.
43. Mahmood S, Farooq U. Facebook Addiction: A Study of Big-Five Factors and Academic Performance amongst Students of IUB. *GJMBE-E.* 2014;XIV(V(I)):55-71.
44. Marshall TC, Lefringhausen K, Ferenczi N. The Big Five, self-esteem, and narcissism as predictors of the topics people write about in Facebook status updates. *Personal Individ Differ.* 2015;85:35-40.
45. Sharma A, Isha J. Personality and patterns of Facebook usage. *Int J Acad Res Psychol.* 2015;2:2.
46. Wang JL, Jackson LA, Zhang DJ, Su ZQ. The relationships among the Big Five Personality factors, self-esteem, narcissism, and sensation-seeking to Chinese University students’ uses of social networking sites (SNSs). *Comput Hum Behav.* 2012;28(6):2313-9.
47. Yesil M.M. The relationship between Facebook use and personality traits of university students. *Int J Acad Res.* 2014;6(2):75-80.
48. Abbas R Mesch GS. Cultural values and Facebook use among Palestinian youth in Israel. *Comp Hum Behav.* 2015;48:644-53.
49. Stieger S. Facebook Usage and Life Satisfaction. *Front Psychol.* 2019;10:2711.
50. Anderson J, Bresahan M, Musatic C. Combating weight-based cyberbullying on Facebook with the dissenter effect. *Cyberpsychol Behav Soc Netw.* 2014;17(5):281-6.
51. Rideout V, Peebles A, Mann S, Robb MB. *The Common Sense Census: Media Use by Tweens and Teens, 2021.* San Francisco (SA): Common Sense; 2022.

52. Sharma P, Desousa A, Shah N, Baharati A. Internet addiction and its association with psychopathology: a study in school children from mumbai, India. *Ntl J Community Med.* 2015;7(1):1-4.
53. Guedes E, Sancassiani F, Carta MG, Campos C, Machado S, King ALS, i sur. Internet Addiction and Excessive Social Networks Use: What About Facebook? *Clin Pract Epidemiol Ment Health.* 2016;12:43-8.
54. Bekar P, Arikan D, Capik C. The Relationship of Internet Addiction with Social Media Use Purposes and Loneliness of Adolescents. *JERN.* 2001;1(1):-
55. Griffiths PD, Kuss DJ, Demetrovics Z. Chapter 6 - Social Networking Addiction: An Overview of Preliminary Findings. U: Rosenberg KP, Feder LC. (ur.) *Behavioral Addictions. Criteria, Evidence, and Treatment.* Cambridge, Massachusetts, SAD: Academic Press. 2014; 119-41
56. Sindik J. *Osnove istraživačkog rada u sestrinstvu.* Dubrovnik: Sveučilište u Dubrovniku; 2014.
57. Andreassen, C.S., Torsheim, T., Brunborg, G.S., & Pallesen, S. (2010). Development of a Facebook addiction scale. *Psychological Reports, 110, 2,* 501-517.
58. Young, K. S. (1998). Internet Addiction: The Emergence of a New Clinical Disorder. *CyberPsychology & Behavior, 1,* 237-244.
59. Tatento M, Teo AR, Ukai W, Kanazawa J, Katuski R, Kubo H, i sur. Internet Addiction, Smartphone Addiction, and Hikikomori Trait in Japanese Young Adult: Social Isolation and Social Network. *Front Psychiatry.* 2019;10:455.
60. Reihm KE, Feder KA, Tormohlen KN, Crum RM, Young AS, Green KM, i sur. Associations Between Time Spent Using Social Media and Internalizing and Externalizing Problems Among US Youth. *JAMA Psychiatry.* 2019;76(12):1266-73.
61. Hysing M, Pallesen S, Stormark KM, Jakobsen R, Lundervold AJ, Siversten B. Sleep and use of electronic devices in adolescence: results from a large population-based study. *BMJ Open.* 2015;5(1):e006748.
62. Patil AU, Madathil D, Huang CM. Age-related and individual variations in altered prefrontal and cerebellar connectivity associated with the tendency of developing internet addiction. *Hum Brain Mapp.* 2021;42(14):4525-37.
63. Heo J, Oh J, Subramanian SV, Kim Y, Kawachi I. Addictive internet use among Korean adolescents: A national survey. *PLoS One.* 2014;9(2):e87819
64. Turel O, He Q, Xue G, Bechara A. Examination of neural systems sub-serving facebook "addiction". *Psychol Rep.* 2014;115(3):675-95.

65. Marino C, Gini G, Vieno A, Spada MM. A comprehensive meta-analysis on Problematic Facebook Use. *Comp Hum Behav.* 2018;83:262-77.
66. Thompson SH, Loughheed E. Frazzled by Facebook? An exploratory study of gender differences in social network communication among undergraduate men and women *College Student J.* 2012;46(1):88+
67. Xie W, Karan K. Predicting Facebook addiction and state anxiety without Facebook by gender, trait anxiety, Facebook intensity, and different Facebook activities. *J Behav Addict.* 2019;8(1):79-87.
68. Koc M, Gulyagci S. Facebook addiction among Turkish college students: the role of psychological health, demographic, and usage characteristics. *Cyberpsychol Behav Soc Netw.* 2013;16(4):279-84.
69. Beyens I, Frison E, Eggermont S. "I don't want to miss a thing": Adolescents' fear of missing out and its relationship to adolescents' social needs, Facebook use, and Facebook related stress. *Comp Hum Behav.* 2016;64:1-8.